

Amsterdam, 30 november 2021

De Minister van Buitenlandse Zaken

De Minister van Defensie

Geachte heer Knapen, geachte heer Kamp,

Vorige maand heeft U mij gevraagd of ik bereid zou zijn het voorzitterschap op mij te nemen van een in te stellen Commissie van Onderzoek naar de evacuatieoperatie vanuit Kaboel rondom de overname van de macht in Afghanistan door de Taliban. Na ampele overweging verklaarde ik mij daartoe bereid, in het volle besef dat de taak van de Commissie complex en omvangrijk is. Voor velen waren en zijn de gebeurtenissen emotioneel en traumatisch.

De door de Tweede Kamer aanvaarde motie Boswijk c.s. die integraal deel uitmaakte van de onderzoeksopdracht, gaf aan de Commissie van Onderzoek verdergaande internationale, bestuurlijke en politieke dimensies.

Dat ik ja heb gezegd op Uw verzoek had als doorslaggevende reden het grote belang voor alle betrokkenen om dergelijke gebeurtenissen in een transparant democratisch proces uiteindelijk kritisch tegen het licht te kunnen houden. Daarvoor is mijns inziens een onafhankelijk rapport nodig dat alle relevante feiten en omstandigheden weergeeft, inzicht geeft in hoe betrokken personen en instanties hebben gehandeld, wat hen daartoe heeft bewogen en dat geheel in samenhang en context geplaatst. Op basis van dit rapport zou daarna invulling kunnen worden gegeven aan de politieke verantwoordelijkheden van dan betrokken bewindspersonen en de controlerende taak van de volksvertegenwoordiging. Een onderzoeksrapport als door mij beoogd laat het oordeel over de ministeriele verantwoordelijkheid aan het Parlement, maar doet wel aanbevelingen voor toekomstig overheidshandelen in voorkomende situaties. Mijn voornemen was een Commissie samen te stellen van onafhankelijke leden die op basis van brede ervaring en deskundigheid een dergelijk rapport zou kunnen samenstellen.

Vanzelfsprekend heb ik nauwgezet de discussie in de Tweede Kamer over mijn voorzitterschap van de betreffende onderzoekscommissie gevolgd, met name het debat in de Commissievergadering van donderdag 25 november jl. Vandaag heeft dit debat een afronding gekregen met de stemming over de motie Piri c.s. Hoewel de betreffende motie is verworpen, heeft een zeer substantieel deel van de Tweede Kamer deze motie gesteund en daarmee weergegeven geen vertrouwen te hebben in mijn voorzitterschap van de onderzoekscommissie.

In formele zin bestaan dus geen belemmeringen voor mijn voorzitterschap. Ik heb niettemin zorgvuldig nagedacht over de vraag of ik in het licht van de discussie die is ontstaan, in staat zou kunnen zijn op een verantwoorde wijze invulling te geven aan mijn taak. Wat daarbij

zwaar meeweegt zijn de grote en begrijpelijke gevoeligheden die in de samenleving en in de volksvertegenwoordiging leven rond het onderwerp van de onderzoeksopdracht. Daarbij is het uiteindelijk niet relevant wat ik zelf vind van de argumentatie die in het debat in de Tweede Kamer is aangedragen over onafhankelijkheid, objectiviteit en integriteit. Voor mij telt het feitelijke gegeven dat een zeer substantieel deel van de Tweede Kamer al bij voorbaat geen vertrouwen heeft in mijn voorzitterschap, zoals bleek uit de stemming over de motie Piri c.s.

Zou ik desondanks in staat zijn op een verantwoorde wijze invulling te geven aan mijn voorzitterschap? Mijn conclusie is dat dit, gegeven de genoemde omstandigheden, niet langer mogelijk is. Tot mijn spijt moet ik U daarom berichten dat ik mijn voorzitterschap van de genoemde Commissie neerleg.

Ik dank U beiden, en in U beiden het kabinet, voor het in mij gestelde vertrouwen en wens U wijsheid toe bij de invulling van het vervolgtraject.

Ik verzoek U een afschrift van deze brief te doen toekomen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer.

Hoogachtend,

Mr. Frank de Grave